

Çocuk ve Ergenlerde Palyatif Ağrı Bakımı

Uluslararası Ağrı Araştırma Derneği

Palyatif bakım 2014 yılında çocuklar da dahil olmak üzere bir insan hakkı olarak kabul edildi [1]. Palyatif bakımdan faydalanabilecek bulaşıcı olan ve olmayan HIV, çoklu ilaç dirençli (MDR) ve ileri dereceli ilaca dirençli (XDR)- tüberküloz gibi hastalıkları olan dünya çapında 21 milyon çocuk olduğu tahmin edilmektedir; bunların % 98'i düşük ve orta gelir seviyeli ülkelerde yaşamaktadır [2]. Sekiz milyon çocuğun özel çocuklarda palyatif bakım (CPC) gerektirdiği tahmin edilmektedir [2]. 0-19 yaş arası çocuklarda prevalans, Birleşik Krallık'ta (yüksek gelirli ülke) 10.000'de 20, Zimbabve'de (düşük gelirli ülke) 10.000 çocukta yaklaşık 120 arasında değişmektedir [2]. Hayat kısıtlayıcı koşulların prevalansı yükseliyor gibi görünmektedir [3]. CPC, vakaların % 80'ini kanser dışı nedenlerle olan çok çeşitli hastalıkları kapsar; koşulların çoğu erişkin palyatif bakımda görülenlerden farklıdır [3,4].

Ağrının Özellikleri

- Ağrı, CPC⁴⁻⁹ de görülen koşulların spektrumunda belirgin bir şekilde ortaya çıkar, ancak kanserli çocuklarda daha sık görülür [7].
- Ağrı ve diğer semptomlar, özellikle nörolojik rahatsızlıkları olan çocuklarda genellikle birbiriyle ilişkilidir; bu sadece ağrıyı yönetmekten çok daha geniş bir odaklanma ve beceri gerektirmektedir [9,10,11].
- CPC'de, kanser tanıları ile ilişkili ağrı, hızlı değerlendirme ve karar verme yönetimi gerektirir; buna karşılık, nörolojik hastalıkları olan çocuklar aylar ve yıllar boyunca kronik yönetim gerektirir [8,9].
- CPC tarafından desteklenen çocuklarda akut, girişimlere bağlı ve tedaviye bağlı ağrı yaygındır.

© Copyright 2019 International Association for the Study of Pain. All rights reserved. **IASP bilim adamlarını, klinisyenleri, sağlık çalışanlarını ve yasa koyucuları biraraya getirerek ağrı çalışmalarını artırır ve bilgiyi tüm dünyada daha iyi ağrı tedavisini yaymak için aktarır.**

HIV'li çocuklarda ağrı, hastalığın ve bazı tedavilerin sık görülen bir komplikasyonu olarak duyuşal nöropati içerir [12].

• Santral nöropatik ağrı, merkezi sinir sistemi bozukluğu olan çocuklarda olası bir ağrı kaynağıdır [13].

Değerlendirme

- CPC'de ağrı etiyolojisi genellikle multifaktoryeldir, bireysel değerlendirmeyi önemli kılar, bazen çocuğun bakıcısından bilgi almak gereklidir.
- Değerlendirme, çocuk doktoru eğitimi almış profesyoneller tarafından yürütölen ve aile merkezli bir bakım ekibiyle disiplinler arası olmalıdır.
- Ağrı değerlendirme araçları tek boyutludur ve çok boyutlu CPC değerlendirmesinde sadece küçük bir rol oynamaktadır.
- Hiçbir ağrı değerlendirme aracı, her yaş ve gelişim evresinde amaca uygun değildir [14].
- İletişim kuramayan çocuklar ve prematür infantlardan, tipik erişkin araçlarını kullanabilecek daha büyük adolosanlara kadar tüm çocukluk grupları için güvenilir ve doğrulanmış araçlar mevcuttur [15].

Yönetim

- Çocuk ve ailesi için farmakolojik ve farmakolojik olmayan stratejileri birleştiren, bireyselleştirilmiş ve bütünsel ağrı yönetimi sağlamada disiplinler arası bir ekip gereklidir.
- İyi bir iletişimle tedavi stratejilerinin, anksiyete ve yanlış anlaşılabilir durumların açıkça tartişılması şarttır.
- Başlanan herhangi bir tedavi, ağrının giderilmesini en üst düzeye çıkarmak için uygun şekilde sıklıkla izlenmeli ve değiştirilmelidir.
- Ağrı yönetimi her zaman kolay değildir ve ilk temel yaklaşımlar etkili olmadığında uzman tavsiyesi alınmalıdır.
- Kanseri ağrısı [16] için değerlendirme ve yönetim kılavuzları ve CPC'de görölen tıbbi durumlarda [17] devam eden ağrı, DSÖ tarafından iyi bir şekilde detaylandırılmıştır.
- Merkezi sinir sistemini önemli ölçüde bozulan çocuklarda ağrıyı yönetmek için değerlendirme ve yönetim kılavuzları, Amerikan Pediatri Akademisi [18] tarafından yayınlanan bir raporda bulunmaktadır.

© Copyright 2019 International Association for the Study of Pain. All rights reserved. **IASP bilim adamlarını, klinisyenleri, sağlık çalışanlarını ve yasa koyucuları biraraya getirerek ağrı çalışmalarını artırır ve bilgiyi tüm dünyada daha iyi ağrı tedavisini yaymak için aktarır.**

İlaç tedavisi

- İlaçlara erişim dünya çapında, özellikle opioidlere erişimde bir engel olmaya devam etmektedir [19,20].
- Opioidler, özellikle kanser tanısı konan çocuklarda, CPC'de tedavi edici bir dayanak noktasıdır.
- Opioid erişimine yönelik engeller, CPC'de ağrı yönetimini olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir [21].
- CPC'deki ilaçlara ilişkin yayınlanmış kanıtlar genellikle sağlıklı yetişkinlerde yapılan çalışmalardan veya kanser hastalarının kestirimleriyle elde edildiğinden eksiktir.
- Çocuklar ve yetişkinler anatomi, fizyoloji ve daha da önemlisi ağrı ve analjezi konusundaki bilişsel tepkileri bakımından farklılık gösterdiğinden kestirimler dikkatli yapılmalıdır; yenidoğan döneminde bu en belirgindir [22,23].

KAYNAKLAR

- [1] World Health Assembly, 67. Strengthening of palliative care as a component of comprehensive care throughout the life course. WHA67.19, 2014
- [2] Connor SR, Downing J, Marston J. Estimating the global need for palliative care for children: A cross-sectional analysis. J Pain Symptom Manage 2017 Feb; 53(2):171-177. doi:10.1016/j.jpainsymman.2016.08.020. Epub 2016 Oct 17.
- [3] Fraser LK, Miller MM, Hain R, Norman P, Aldridge J, McKinney PA, Parslow RC. Rising national prevalence of life-limiting conditions in children in England. Pediatrics 2012 Apr; 129(4):e923-e929. doi:10.1542/peds.2011-2846. Epub 2011 Nov 29.
- [4] Feudtner C, Kang TI, Hexem KR, Friedrichsdorf SJ, Osenga K, Siden H, Friebert SE, Hays RM, Dussel V, Wolfe J. Pediatric palliative care patients: A prospective multicentre cohort study. Pediatrics 2011 Jun; 127(6):1-8. doi:10.1542/peds.2010-3225. Epub 2011 May 9.
- [5] Drake R, Frost JJ, Collins JJ. The symptoms of dying children. J Pain Symptom Manage 2003 Jul; 26(1):594-603.
- [6] Gaughan DM, Hughes MD, Seage GR, Selwyn PA, Carey VJ, Gortmaker SL, Oleske JM. The prevalence of pain in pediatric human immunodeficiency virus/acquired immunodeficiency syndrome as reported by participants in the Pediatric Late Outcomes Study (PACTG 219). Pediatrics 2002; 109(6):1144-52
- [7] Goldman A, Hewitt M, Collins GS, Childs M, Hain R, United Kingdom Children's Cancer Study Group/Paediatric Oncology Nurses' Forum Palliative Care Working Group. Symptoms in children/young people with progressive malignant disease: United Kingdom Children's Cancer Study Group/Paediatric Oncology Nurses Forum survey. Paediatrics 2006 Jun; 117(6):e1179-86

International Association for the Study of Pain

IASP

Working together for pain relief

© Copyright 2019 International Association for the Study of Pain. All rights reserved. **IASP bilim adamlarını, klinisyenleri, sağlık çalışanlarını ve yasa koyucuları biraraya getirerek ağrı çalışmalarını artırır ve bilgiyi tüm dünyada daha iyi ağrı tedavisini yaymak için aktarır.**

- [8] Friedrichsdorf SJ, Postier AC, Andrews GS, Hamre KE, Steele R, Siden H. Pain reporting and analgesia management in 270 children with a progressive neurologic, metabolic or chromosomally based condition with impairment of the central nervous system: cross-sectional, baseline results from an observational, longitudinal study. *J Pain Res.* 2017 Jul 31; 10:1841-1852. doi:10.2147/JPR.S138153. eCollection 2017.
- [9] Steele R, Siden H, Cadell S, Davies B, Andrews G, Feichtinger L, Singh M. Charting the territory: symptoms and functional assessment in children with progressive, non-curable conditions. *Arch Dis Child.* 2014 Aug; 99(8):754-62. doi:10.1136/archdischild-2013-305246. Epub 2014 May 15.
- [10] Rasmussen LA, Grégoire MC. Challenging neurological symptoms in paediatric palliative care: An approach to symptom evaluation and management in children with neurological impairment. *Paediatr Child Health.* 2015 Apr; 20(3):159-65.
- [11] Hauer J. Feeding Intolerance in Children with Severe Impairment of the Central Nervous System: Treatment and Prevention. *Children (Basel).* 2017 Dec; 5(1). pii: E1. doi:10.3390/children5010001. Available at <https://www.mdpi.com/2227-9067/5/1/1>
- [12] IASP June 2010: Painful HIV-Associated Sensory Neuropathy. Available at http://s3.amazonaws.com/rdcmsiasp/files/production/public/Content/ContentFolders/Publications2/PainClinicalUpdates/Archives/PCU_2010_June_2010-final_1390261293852_6.pdf
- [13] IASP 2014-2015: Central Neuropathic Pain. Available at <http://s3.amazonaws.com/rdcmsiasp/files/production/public/AM/Images/GYAP/Central%20Neuropathic%20Pain%20no%20color.pdf>
- [14] von Baeyer CL, Spagrud LJ. Systematic review of observational (behavioral) measures of pain for children and adolescents aged 3 to 18 years. *Pain* 2007 Jan; 127(1-2):140–150
- [15] Schug SA, Palmer GM, Scott DA, Halliwell R, Trinca J; APM:SE Working Group of the Australian and New Zealand College of Anaesthetists and Faculty of Pain Medicine (2015), *Acute Pain Management: Scientific Evidence (4th edition)*, ANZCA & FPM, Melbourne. Section 9.3 Paediatric Pain Assessment: 412-420. Available at http://fpm.anzca.edu.au/documents/apmse4_2015_final
- [16] World Health Organization. *Cancer pain relief and palliative care in children.* Geneva: World Health Organization; 1998. Available at <http://www.who.int/iris/handle/10665/42001>
- [17] World Health Organization. *WHO guidelines on the pharmacological management of persisting pain in children with medical illnesses.* Geneva: World Health Organization; 2012. Available at http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44540/9789241548120_Guidelines.pdf;jsessionid=304CE2F60106DEA29FD303747B86F40C?sequence=1
- [18] Hauer J, Houtrow AJ, AAP Section on Hospice and Palliative Medicine, Council on Children with Disabilities. Pain assessment and treatment in children with significant impairment of the central nervous system. *Pediatrics* 2017 June; 139(6).pii: e20171002. doi: 10.1542/peds.2017-1002. Available at <http://pediatrics.aappublications.org/content/139/6/e20171002>
- [19] Knaul FM, Farmer PE, Krakauer EL, De Lima L, Bhadelia A, Jiang Kwete X, Arreola-Ornelas H, Gómez-Dantés O, Rodríguez NM, Alleyne GAO, Connor SR, Hunter DJ, Lohman D, Radbruch L, Del Rocío Sáenz Madrigal M, Atun R, Foley KM, Frenk J, Jamison DT, Rajagopal MR; Lancet Commission on Palliative Care and Pain Relief Study Group. Alleviating the access abyss in palliative care and pain relief – an

© Copyright 2019 International Association for the Study of Pain. All rights reserved. **IASP bilim adamlarını, klinisyenleri, sağlık çalışanlarını ve yasa koyucuları biraraya getirerek ağrı çalışmalarını artırır ve bilgiyi tüm dünyada daha iyi ağrı tedavisini yaymak için aktarır.**

imperative of universal health coverage: the Lancet Commission report. Lancet 2018 Apr 7; 391(10128):1391-1454. doi:10.1016/S0140-6736(17)32513-8. Epub 2017 Oct 12

[20] Downing J, Boucher S, Daniels A, Nkosi B. Paediatric palliative care in resource-poor countries. Children (Basel) 2018 Feb 19; 5(2). pii: E27. doi:10.3390/children5020027. Available at <https://www.mdpi.com/2227-9067/5/2/27>

[21] Namisango E, Allsop MJ, Powell RA, Friedrichsdorf SJ, Luyirika EBK, Kiyange F, et al. Investigation of the practices, legislation, supply chain, and regulation of opioids for clinical pain management in southern Africa: A multi-sectoral, crossnational, mixed methods study. J Pain Symptom Manage 2018 Mar; 55(3):851-863. doi:10.1016/j.jpainsymman.2017.11.010. Epub 2017 Nov 16

[22] Mangat AK, Oei JL, Chen K, Quah-Smith I, Schmölzer GM. A review of non-pharmacological treatments for painmanagement in newborn infants. Children (Basel) 2018 Sep 20; 5(10). pii: E130. doi:10.3390/children5100130. Available at <https://www.mdpi.com/2227-9067/5/10/130>

[23] Hall RW, Anand KJ. Pain management in newborns. Clin Perinatol. 2014 Dec; 41(4):895-924. doi:10.1016/j.clp.2014.08.010. Epub 2014 Oct 7

YAZARLAR

Ross Drake, MD Starship Pediatric Palliative Care Team Starship Children's Hospital Auckland, New Zealand

Julie Hauer, MD Division of General Pediatrics Children's Hospital Boston Boston, USA

© Copyright 2019 International Association for the Study of Pain. All rights reserved. **IASP bilim adamlarını, klinisyenleri, sağlık çalışanlarını ve yasa koyucuları biraraya getirerek ağrı çalışmalarını artırır ve bilgiyi tüm dünyada daha iyi ağrı tedavisini yaymak için aktarır.**